

Finansdepartementet
Postboks 8008 DEP
0030 OSLO

**SYSSEMESTEREN
PÅ SVALBARD**

<i>Vår dato:</i> 29.04.2022	<i>Vår ref: (bes oppgitt ved svar)</i> 22/01870-2	<i>Deres dato:</i> 08.04.2022	<i>Deres ref:</i> 22/1904-1
--------------------------------	--	----------------------------------	--------------------------------

Høring - forskrift om vareførselskontroll på Svalbard

Det vises til Finansdepartementets brev av 8. april 2022 vedrørende ovennevnte.

Sysselmasteren vil for det første støtte innføring av tolloven og med det etablering av kontroll med vareflyten til/fra Svalbard. Det finnes etter vår oppfatning ikke grunner til at varer – som etter spesiallovgivningen enten er forbudt og/eller underlagt spesielle prosedyrer for inn- eller utførsel til/fra Norge – ikke skal være underlagt ordinære kontrollordninger i alle deler av Norge. Problemstillingen som sådan er derfor ikke ny, og den har også vært påpekt fra bl.a. Sysselmasteren i flere ulike sammenhenger.

Det er på det rene at den kommende vareførselskontroll vil måtte innføres i takt med at personell, systemer og annen infrastruktur for slik kontroll kommer på plass. Dette både på kort og lang sikt. Den kortsiktige løsningen vil derfor måtte ha et visst «midlertidig preg» over seg i starten. Bl.a. er ikke Svalbard lufthavn innrettet for kontrollvirksomhet som sådan pr i dag. Ombygginger og/eller utvidelser er derfor nødvendig. Dette gjelder for den del ikke bare for kontroll med vareflyten, men også for den kommende personkontroll.

Som del av innføringen beskrives også at de såkalte «varslings- melde og fremleggelsespliktene» i tolloven, ikke innføres umiddelbart. Som en overgangsordning, og av hensyn til en snarlig innføring mv., må det trolig aksepteres. Samtidig må dette ikke gå på bekostning av kontrollens kvalitet eller brukervennlighet for publikum.

Varslings- og meldesystemer mv. står også sentralt i grenselovgivningen for øvrig. For å få en mest mulig effektiv kontroll også med vareflyten, og for den del god sammenheng og helhet mellom de ulike systemer, må også *varetransporten* underlegges slike plikter slik vi ser det. Slik vi forstår Tollvesenet er det også etter slike meldesystemer mv. tollerne i dag jobber. Forhåndspliktene er m.a.o. en sentral del av selve muligheten for å kunne drive en effektiv kontroll mv. Hensikten med alle slike systemer er uansett å *legge til rette for* en lovlig person- og vareflyt, med andre ord en vareflyt som er så effektiv og smidig som mulig for publikum, samtidig som at myndighetenes behov ivaretas. Sysselmasteren vil derfor understreke viktigheten av det i forlengelsen av innføringen av tolloven, jobbes videre med innføring av de ovennevnte forhåndsplikter ved vareførsel til/fra Svalbard.

Som også Finansdepartementet påpeker i høringsnotat regulerer allerede flere regelverk vareførselen til og fra Svalbard (spesiallovgivning). Dette kan være regelverk som gjelder kun for Svalbard (for eksempel svalbardmiljøloven) men vil i stor grad være regelverk som gjelder for Norge som sådan. Uansett har ikke disse regelverkene en kontrollordning bak seg i dag ved inn- og utførsel av varer til Svalbard. Dette fordi kontrollhjemlene ligger i tolloven og kontrollmyndigheten hos Tollvesenet. Dette blir det nå bli ryddet opp i ved innføring av tolloven mv. Deler av tolloven vil siden bli erstattet av LOV-2022-03-11-9 om vareførsel.

Tolletaten har vært i kontakt med Sysselmesteren med spørsmål om det finnes en samlet oversikt over lovverk som gjelder på Svalbard. Dette med tanke på hva og hvilket lovverk det skal føres kontroll med (spesiallovgivningen). Det finnes ingen samlet liste over dette. Men når det gjelder selve kontrollen kan følgende her sies: Utgangspunktet vil uansett måtte være at de varer som er forbudt å inn- eller utføre til/fra fastlandet, også er forbudt å inn- eller utføre til/fra Svalbard. Og det samme for varer som måtte være er underlagt spesielle inn- eller utførselsprosedyrer til Norge. Også her vil utgangspunktet måtte være at de samme prosedyrer mv. også gjelder eller skal gjelde på Svalbard.

Selv om ovennevnte må være det klare utgangspunkt, kan allikevel tenkes tilfeller hvor spesiallovgivningen ikke er gjort gjeldende på Svalbard. Slik Sysselmesteren ser det vil det først og fremst bli et spørsmål om hvilke følger en inn- eller utførsel av varen til/fra Svalbard da skal ha. Etter vår oppfatning må dette vurderes konkret dersom slike tilfeller oppstår. Det nærliggende vil være å gjøre en utsjekk opp mot ansvarlig fagmyndighet for å avklare den aktuelle lovgivningens virkeområde. Bl.a. vil det neppe kunne bli snakk om straffesanksjoner dersom den aktuelle spesiallovgivning ikke skulle være gjort gjeldende for Svalbard. En slik utsjekk med ansvarlig fagmyndighet vil også fylle et annet moment: Er det konkrete begrunnelser for at den aktuelle vare ikke er underlagt et forbud og/eller restriksjoner for inn- eller utførsel til/fra Svalbard, eller skyldes det helt andre forhold, for den del rene inkurier. Som nevnt vil det også eksistere tilfeller hvor det finnes spesiallovgivning for Svalbard som ikke gjelder for fastlandet (for eksempel svalbardmiljøloven).

Poenget med å nevne disse forhold er å få frem at «følgesiden» av kontrollen uansett må tilpasses den til enhver tid gjeldende regulering på Svalbard. At det kan tenkes tilfeller hvor hele eller deler av spesiallovgivningen ikke er gjort gjeldende på Svalbard, er uansett ikke et argument mot innføring av kontrollordninger. Snarere vil kontrollen her kunne være med på å belyse reguleringsbehov slik vareflyten i dag rent faktisk er. Svalbard er ikke lenger et avsidesliggende sted med en relativt begrenset person- og varetransport.

Sysselmesteren vil i høringssvaret også vise til noen konkrete saksfelter som Tolletaten vil få ansvar for i og med sin etablering her. Punktene nedenfor er ikke nødvendigvis noen uttømmende liste, men eksempler av nevnte art er:

- Attesting av såkalte «ATA-carnet». Sysselmesteren får gjennom året flere henvendelser om dette og som da henvises til Tolletaten (på fastlandet) som rette myndighet. Vi har ikke oversikt over hvordan dette så løser seg, men vi har dels inntrykk av at det tidvis byr på problemer for privatpersoner. Og særlig der hvor transporten går fra Svalbard og direkte til utlandet. Vi legger til grunn at dette nå vil løse seg og at det kommer inn i ordnede former via innføring av tolloven og Tolletatens etablering på Svalbard.

- Sysselmesteren attesterer i dag også skjema for refusjon av merverdiavgift for varer som privatpersoner har ført til Svalbard som såkalt «reisegods». Vår oppgave i disse sammenhenger er å bekrefte at reisegodset, slik dette er definert i skatte- og avgiftslovgivningen, rent faktisk befinner seg på Svalbard og at det er i ubrukt stand.

Sysselmesteren hadde senest i 2019 dialog med Tolldirektoratet om regler og praksis rundt dette. For nærmere beskrivelse av temaet vises derfor til vedlagte brev fra Tolldirektoratet til Sysselmannen av 24. september 2019. Av brevet fremgår også at attesteringen både rettslig og faktisk *ikke* er en oppgave som tilligger Sysselmesteren, jf. bl.a. det som sies i fjerde avsnitt på side 2 om at «*Finansdepartementet har i brev av 15. august 1989 til Skattedirektoratet godtatt at Sysselmesterens kontor på Svalbard foretar nødvendig attestasjon av blankett RG 135*». Sistnevnte er senere erstattet av et nytt skjema (RD 0032B). Det som her beskrives er m.a.o. et avgrenset «akseptert unntak» og må videre ses i direkte sammenheng med at Tollvesenet den gangen ikke var etablert på Svalbard.

I og med den foreliggende sak – men også på selvstendig grunnlag – er det nå riktig at dette igjen utføres av Tollvesenet. Vi vil derfor fremover legge opp til å henvise disse sakene til Tolletaten lokalt. For ordens skyld nevnes at vi via Tollvesenet har forstått det slik at skattemyndighetene nå har overtatt den aktuelle oppgaven fra Tollvesenet. Vi vil derfor avklare med tolletaten om disse sakene skal henvises til dem eller til skattemyndighetene (sistnevnte er uansett allerede etablert på Svalbard).

Det følgende er ikke opp til Sysselmesteren avgjøre, men vi mottar også regelmessig forespørsler om tilvarende attestering for andre varer enn «reisegods». Dette kan for eksempel være containertransporter og henvendelser fra næringsdrivende mv. Disse forhold ligger uansett utenfor det Sysselmesteren kan gjøre etter skjema RD 0032B og den underliggende «avtale» om dette. Også slike henvendelser vil heretter bli henvist til tollmyndighetene lokalt på Svalbard, noe vi anser som positivt for publikum som da vil få et lokalt kontaktpunkt å forholde seg til. Alternativt vil de bli henvist til skattemyndighetene dersom disse er rette adressat.

- Videre nevnes FOR-1998-12-11-1300 om alkoholordningen for Svalbard, og særlig dennes § 3-5 om innførsel av alkoholholdig drikk til Bjørnøya og Hopen (m.a.o. ikke øvrige deler av Svalbard). Av bestemmelsens siste ledd fremgår; «*Kontroll med innførsel og forbruk skjer etter nærmere retningslinjer gitt av Sysselmesteren*».

Alkoholforskriften (som spesiallovgivning) ligger under Helse- og omsorgsdepartementet (HOD). Kontroll med innførsel av alkohol til Svalbard (m.a.o.: overholdelse av forskriftens regler hva bl.a. gjelder tillatelser, type alkohol, mengder osv.) er et av feltene Tollvesenet for fremtiden vil føre kontroll med. Det vil derfor i denne forbindelse være naturlig å se nærmere på ovennevnte bestemmelse hva selve *innførselen* angår. Sysselmesteren foreslår at vi kommer nærmere tilbake til dette når Tollvesenet har etablert seg på Svalbard.

Når det gjelder de ovennevnte punkter, og andre tilsvarende temaer, legger Sysselmesteren til grunn at tollovens opplysningsplikter (som da ikke innføres nå i første omgang) står sentralt i den praktiske håndhevelsen av de underliggende regelverk. I dette ligger også at de ulike aktører skal kunne gjennomføre import og eksport på en ordnet og mest mulig brukervennlig måte via etablerte systemer mv. Hvordan dette skal løses i overgangsfasen, og inntil regler om opplysningsplikt mv.

kommer på plass, må primært være opp til Tollvesenet å avgjøre. Men Sysselmesteren vil selvfølgelig bistå med informasjon vi måtte ha dersom Tollvesenet har behov for det.

Sysselmesteren utelukker ikke at det vil kunne være flere relevante temaer i saken enn det som her er berørt. Men dette er det vi så langt har sett innenfor den relativt korte høringsfristen som er satt.

Vi gjentar avslutningsvis nok en gang at innføring av tolloven med tilhørende kontroll i regi av Tollvesenet er et riktig og naturlig grep i 2022. Selv om enkelthendelser vil kunne spille inn, er den generelle trenden at verdens vareflyt blir stadig mer globalisert. I den grad det noen gang har eksistert gode argumenter for *ikke* å ha kontroll med vareflyten til og fra Svalbard, har disse uansett mistet sin begrunnelse for lenge siden. Som tema representerer den foreliggende sak derfor hverken en ny problemstilling eller er uttrykk for helt nye behov slik vi ser det.

Skulle det være spørsmål til det som her er sagt eller ønske om informasjon som Sysselmesteren kan bistå med, er det selvfølgelig bare å ta kontakt.

Med hilsen

Sølvi Elvedahl
assisterende sysselmester

Henrik Rotneberg
juridisk rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskreven signatur

Kopimottakere:

Justis- og beredskapsdepartementet
Tolletaten

Vedlegg:

~ 16_00834-23 Svar på henvendelse - Vedrørende skjema RD 0032B - reisegods og øvrige varer
mv 268195_1_1